

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 november 2014

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
het Consulair Wetboek, de wet van
5 mei 2014 houdende de vaststelling van de
afstamming van de meemoeder en de wet van
8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk
Wetboek met het oog op de invoering van de
gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de
wijze van naamsoverdracht aan het kind en
aan de geadopteerde**

VERSLAG VAN DE EERSTE LEZING

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Zakia KHATTABI**

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Carina Van Cauter, hoofdindienster van het wetsvoorstel	3
II. Algemene bespreking.....	3
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen.....	5

Zie:

Doc 54 **0538/ (2014/2015):**

001: Wetsvoorstel van de dames Van Cauter en Becq en de heren Goffin en Pivin.

002: Addendum.

003 en 004: Amendementen.

Voir aussi:

006: Texte adopté par la commission.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 novembre 2014

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil, le Code consulaire,
la loi du 5 mai 2014 portant établissement
de la filiation de la coparente et la loi du
8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue
d'instaurer l'égalité de l'homme et
de la femme dans le mode de transmission
du nom à l'enfant et à l'adopté**

RAPPORT DE LA PREMIÈRE LECTURE

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME **Zakia KHATTABI**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposé introductif de Mme Carina Van Cauter, auteur principal de la proposition de loi	3
II. Discussion générale.....	3
III. Discussion des articles et votes.....	5

Voir:

Doc 54 **0538/ (2014/2015):**

001: Proposition de loi de Mmes Van Cauter et Becq et MM. Goffin et Pivin.

002: Addendum.

003 et 004: Amendements.

Zie ook:

006: Tekst aangenomen door de commissie.

0867

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Philippe Goffin

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA Sophie De Wit, Sarah Smeyers, Goedeke Uyttersprot,
Kristien Van Vaerenbergh
PS Karine Lalieux, Eric Massin, Özlem Özen
MR Gilles Foret, Philippe Goffin, Richard Miller
CD&V Sonja Becq, Raf Terwingen
Open Vld Egbert Lachaert, Carina Van Cauter
sp.a Johan Vande Lanotte
Ecolo-Groen Zakia Khattabi
cdH Christian Brotcorne

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Christoph D'Haese, Koenraad Degroote, Daphné Dumery, Johan Klaps,
Hendrik Vuye
Paul-Olivier Delannois, Willy Demeyer, Ahmed Laaouej, Eric Thiébaud
Benoît Friart, Luc Gustin, Philippe Pivin, Stéphanie Thoron
Griet Smaers, Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Katja Gabriëls, Dirk Janssens, Sabien Lahaye-Battheu
Monica De Coninck, Karin Jiroflée
Benoît Hellings, Stefaan Van Hecke
Francis Delpérée, Melchior Wathelet

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode +
basisnummer en volgnummer
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV: Beknopt Verslag
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag
en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken
(met de bijlagen)

PLEN: Plenum
COM: Commissievergadering
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi
du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le
compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu
analytique traduit des interventions (avec les an-
nexes)
PLEN: Séance plénière
COM: Réunion de commission
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations
(papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél.: 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 12 en 18 november 2014.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN MEVROUW CARINA VAN CAUTER, HOOFDINDIENSTER VAN HET WETSVOORSTEL

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) legt uit dat dit wetsvoorstel de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder in overeenstemming brengt met de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde.

Tevens worden enkele technische aanpassingen aangebracht en wordt de overgangsregeling van de wet van 8 mei 2014 aangevuld.

Ten slotte wordt een oplossing geboden voor de Belgen die hun woonplaats in het buitenland hebben en op dit ogenblik geen verklaring overeenkomstig artikel 12 van de wet van 8 mei 2014 kunnen afleggen. De consulaire beroepsposen hebben immers de bevoegdheid niet om deze verklaring te ontvangen.

II. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) herinnert eraan dat haar fractie geen voorstander was van het wetgevend initiatief dat geleid heeft tot de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde. De uitvoering van deze wet zorgt evenwel voor enkele praktische problemen waarvoor voorliggend wetsvoorstel een oplossing aanreikt. In het licht van deze vaststelling kan haar fractie zich achter dit wetsvoorstel scharen. Zij merkt voorts op dat er bijkomend nog een aantal technische aanpassingen dienen te gebeuren waarvoor haar fractie de nodige amendementen zal indienen.

Mevrouw Zakia Khattabi (Ecolo-Groen) is verheugd over de snelheid waarmee de meerderheid op het tijdens de vergadering van 5 november 2014 door de heer Stefaan Van Hecke (vraag nr. 138 over “de dubbele naamgeving”) opgeworpen probleem inzake de wijziging van de familienaam voor Belgen die hun woonplaats in het buitenland hebben, heeft gereageerd.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions des 12 et 18 novembre 2014.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME CARINA VAN CAUTER, AUTEUR PRINCIPAL DE LA PROPOSITION DE LOI

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) indique que la proposition de loi à l'examen met la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente en conformité avec la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté.

Quelques adaptations d'ordre technique sont en outre apportées et le régime transitoire de la loi du 8 mai 2014 est complété.

Enfin, une solution est proposée aux Belges qui sont domiciliés à l'étranger et qui ne peuvent actuellement pas faire de déclaration conformément à l'article 12 de la loi du 8 mai 2014. Les postes consulaires de carrière ne sont en effet pas habilités à recevoir cette déclaration.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) rappelle que son groupe n'a pas soutenu l'initiative législative qui a abouti à la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté. L'exécution de la loi précitée pose toutefois quelques problèmes pratiques que la proposition de loi à l'examen permet de régler. Partant de ce constat, son groupe peut se rallier à la proposition de loi à l'examen. Elle observe par ailleurs que plusieurs adaptations techniques doivent également y être apportées et que son groupe présentera les amendements nécessaires à cette fin.

Mme Zakia Khattabi (Ecolo-Groen) se félicite que la majorité ait réagi rapidement au problème concernant la modification du nom de famille des Belges domiciliés à l'étranger soulevé par M. Stefaan Van Hecke au cours de la réunion du 5 novembre 2014 (question n° 138 sur “le double nom”).

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) is voorstander van dit wetsvoorstel dat de betrokken wetgevingen op elkaar afstemt, technische aanpassingen aanbrengt, ervoor zorgt dat de betrokken wetgevingen werkbaar zijn voor de administraties van de burgerlijke stand en dat in een oplossing voorziet voor de Belgen die hun woonplaats in het buitenland hebben. Ze stipt aan dat de regeling bij overlijden van een van de partners nog een technische aanpassing vereist.

De heer Christian Brotcorne (cdH) is, net als de vorige sprekers, de mening toegedaan dat voorliggende tekst niet alle problemen oplost. Hij verwijst hiervoor onder meer naar zijn amendementen nrs. 1 en 2 (DOC 54 0528/003). Het lid stipt aan dat de aangekaarte problemen reeds tijdens de vorige legislatuur hadden kunnen worden opgelost. Niet iedereen zag er toen evenwel de noodzaak van in.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) herinnert eraan dat de bespreking van de wet van 5 mei 2014 enerzijds en van de wet van 8 mei 2014 anderzijds, tegelijkertijd heeft plaatsgevonden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er technische aanpassingen nodig zijn.

In het verlengde van deze reparatiewet is het ook belangrijk te weten of de betrokken administraties van de burgerlijke stand die ouders aan wie werd meegedeeld dat de wijziging van de familienaam niet op hun kind van toepassing is doch met voorliggende wetswijziging wel, daarvan in kennis zullen stellen. Welke bijkomende publiciteit zal de minister van Justitie voorts aan deze wetswijziging geven?

Tot slot merkt het lid tevreden op dat een beroep tot vernietiging van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde, werd ingesteld bij het Grondwettelijk Hof. Dit beroep betreft onder meer de bepaling (het gewijzigde artikel 335, § 1, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek) die stelt dat in geval van onenigheid of bij afwezigheid van naamkeuze, het kind de naam draagt van de vader.

Mevrouw Lalieux acht het aangewezen het arrest van het Grondwettelijk Hof af te wachten maar pleit er alvast voor om dit debat te heropenen.

Mme Sonja Becq (CD&V) soutient la proposition de loi à l'examen, qui harmonise les législations visées, apporte des modifications techniques, rend les législations visées applicables dans les administrations de l'état civil et prévoit une solution pour les Belges domiciliés à l'étranger. Elle souligne que la question de la réglementation applicable en cas de décès de l'un des partenaires requiert encore une correction technique.

Comme les intervenants qui l'ont précédé, *M. Christian Brotcorne (cdH)* estime que le texte à l'examen ne règle pas tous les problèmes. Il renvoie notamment, à ce propos, à ses amendements n°s 1 et 2 (DOC 54 0528/003). M. Brotcorne souligne que les problèmes soulevés auraient déjà pu être réglés sous la législature précédente mais que tout le monde n'en a pas aperçu la nécessité à cette époque.

Mme Karine Lalieux (PS) rappelle que la loi du 5 mai 2014, d'une part, et la loi du 8 mai 2014, d'autre part, ont été examinées au même moment. Il ne faut pas s'étonner, dès lors, que des adaptations techniques soient nécessaires.

Dans le prolongement de cette loi de réparation, il importe également de savoir si les administrations concernées de l'état civil informeront les parents à qui l'on a dit que la modification du nom de famille n'était pas applicable à leur enfant que c'est désormais possible suite à la modification de la loi à l'examen. Quelle publicité supplémentaire le ministre de la Justice va-t-il en outre donner à cette modification légale?

Enfin, la membre observe avec satisfaction qu'un recours en annulation de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté a été introduit auprès de la Cour constitutionnelle. Ce recours concerne notamment la disposition (l'article 335, § 1er, alinéa 2, modifié, du Code civil), qui prévoit qu'en cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte le nom du père.

Mme Lalieux estime qu'il se recommande d'attendre l'arrêt de la Cour constitutionnelle, mais elle préconise que l'on rouvre d'ores et déjà ce débat.

III — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel bevat de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag. Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

*
* *

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 1

Wijziging van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Artikel 2 wijzigt artikel 335 van het Burgerlijk Wetboek, teneinde het beginpunt voor het afleggen van een verklaring van naamsverandering vast te stellen ingeval de afstammingsbanden van het kind niet gelijktijdig komen vast te staan, of wanneer een van de afstammingsbanden succesvol wordt betwist.

Voor het overige verwijst *mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld)* naar de toelichting bij het wetsvoorstel.

Mevrouw Van Cauter c.s. dient vervolgens *een amendement nr. 11* (DOC 54 0538/004) in waarmee wordt beoogd een verbetering aan te brengen in de verwijzing naar de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek die de betwisting van afstammingsband regelen. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

De heer *Christian Brotcorne (cdH)* dient een *amendement nr. 1* (DOC 54 0538/003) in dat een gelijkaardige strekking heeft.

*
* *

Amendement nr. 11 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen. Bijgevolg vervalt amendement nr. 1.

Artikel 2, aldus gewijzigd, wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article précise la base constitutionnelle de compétence. Il ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 1ER

Modifications du Code civil

Art. 2

L'article 2 modifie l'article 335 du Code civil, afin de déterminer le point de départ du délai dans lequel les parents peuvent faire la déclaration de changement de nom lorsque les liens de filiation de l'enfant ne sont pas établis simultanément, ou lorsque l'un de ces liens est contesté avec succès.

Pour le surplus, *Mme Carina Van Cauter (Open Vld)* renvoie aux développements de la proposition de loi.

Mme Van Cauter et consorts présentent ensuite *un amendement* (n°11 — DOC 54 0538/004), qui tend à apporter une correction concernant le renvoi aux dispositions du Code civil, qui règlent la contestation du lien de filiation. Pour le surplus, il est renvoyé à la justification de l'amendement.

M. Christian Brotcorne (cdH) présente *un amendement* (n° 1- DOC 54 0538/003), qui a une portée similaire.

*
* *

L'amendement n° 11 est adopté par 12 voix et 2 abstentions. Par conséquent, l'amendement n° 1 devient sans objet.

L'article 2, ainsi modifié, est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 2/1 (nieuw)

Mevrouw Özlem Özen (PS) dient een amendement nr. 9 (DOC 54 0538/004) in tot invoeging van een artikel 2/1. Daarmee beoogt zij de wijziging van artikel 335, § 1, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek om, ingeval de ouders het niet eens zijn over de naamkeuze of er geen naamkeuze wordt gedaan, het kind een samengestelde naam te geven.

Mevrouw Zakia Katthabi (Ecolo-Groen) ondersteunt de voorgestelde wijziging.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) betoogt dat dit amendement indruist tegen de fundamentele beleidskeuze die de wetgever, met goedkeuring van de partij van mevrouw Özen, heeft genomen tijdens de vorige zittingsperiode (cf. artikel 335, § 1, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde).

De heer Christian Brotcorne (cdH) vreest dat de keuze voor deze optie dient gepaard te gaan met andere technische wijzigingen. Er zal ook moeten worden voorzien in overgangsrecht voor kinderen die zijn geboren sinds de inwerkingtreding van de wet op 1 juni 2014 en die, ten gevolge van onenigheid of ontstentenis van naamkeuze, de naam van de vader dragen.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie is van oordeel dat de voorgestelde wijziging een ingrijpende strekking heeft en, anders dan de rest van het wetsvoorstel, niet technisch van aard is. Het valt dan ook buiten het bestek van het probleem dat vandaag aan de orde is: de indieners van het wetsvoorstel wensen de wetgeving, waar nodig, aan te passen aan de wijzigingen die werden doorgevoerd door de wetten van 5 en 8 mei 2014. Het kan niet de bedoeling zijn de uitgangspunten van die wetten zelf op de helling te zetten.

Overigens sluit hij zich aan bij het standpunt van de heer Brotcorne. Hij wijst er ook op dat ook nog andere bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zouden moeten worden aangepast, zoals artikel 335ter.

*
* *

Amendement nr. 9 tot invoeging van artikel 2/1 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 1 en 3 onthoudingen.

Art. 2/1 (nouveau)

Mme Özlem Özen (PS) présente un amendement (n° 9 — DOC 54 0538/004) tendant à insérer un article 2/1. Elle entend ainsi modifier l'article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil, de manière à ce qu'en cas de désaccord des parents sur le choix du nom ou en cas d'absence de choix, l'enfant se voie attribuer un nom composé.

Mme Zakia Katthabi (Ecolo-Groen) soutient la modification proposée.

Mme Sonja Becq (CD&V) affirme que cet amendement va à l'encontre du choix politique fondamental que le législateur a opéré au cours de la législature précédente, avec le soutien du parti de Mme Özen (cf. article 335, § 1er, alinéa 2, du Code civil, remplacé par la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté).

M. Christian Brotcorne (cdH) craint que, si cette option est retenue, elle n'entraîne d'autres modifications techniques. Il faudra également prévoir des règles transitoires pour les enfants nés depuis l'entrée en vigueur de la loi, le 1er juin 2014 et qui, en raison d'un désaccord ou d'une absence de choix de nom, portent le nom du père.

Le représentant de la ministre de la Justice considère que la modification proposée a de profondes implications et que, contrairement au reste de la proposition de loi, elle n'est pas de nature technique. Elle ne relève donc pas du cadre du problème qui se pose aujourd'hui: les auteurs de la proposition de loi souhaitent adapter la législation, là où c'est nécessaire, aux modifications apportées par les lois des 5 et 8 mai 2014. L'objectif n'est en aucun cas de remettre en cause les principes mêmes de ces lois.

L'intervenant se rallie par ailleurs au point de vue de M. Brotcorne. Il souligne ensuite qu'il conviendrait également d'adapter d'autres dispositions du Code civil, comme par exemple l'article 335ter.

*
* *

L'amendement n° 9, qui tend à insérer un article 2/1, est rejeté par 10 voix contre une et 3 abstentions.

Art. 3

Artikel 3 tot wijziging van artikel 356/2 van het Burgerlijk Wetboek legt het principe van eenheid van naam vast in het geval van volle adoptie, ook in de hypothese dat er na de adoptie kinderen van het gezin deel komen uit te maken ten aanzien van wie de afstamming niet via adoptie vaststaat. Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

*
* *

Artikel 3 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK 1/1

Wijzigingen van het Wetboek van internationaal privaatrecht (nieuw)

Art. 3/1 tot 3/4 (nieuw)

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) c.s. dient amendement nr. 4 (DOC 54 0538/004) tot invoeging van een “hoofdstuk 1/1 — Wijzigingen van het Wetboek van internationaal privaatrecht” in. Zij legt uit dat de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder het Wetboek van internationaal privaatrecht niet heeft aangepast, terwijl dat nodig is om, in gevallen waarin er een meemoeder is, de bevoegde rechter en het toepasselijke recht aan te wijzen.

De door dezelfde indieners ingediende *amendementen nrs. 5 tot 8 (DOC 54 0538/004)* strekken ertoe het Wetboek van internationaal privaatrecht te wijzigen teneinde het aan te passen aan de invoering van het meemoederschap. Er wordt voorgesteld om voor de vaststelling en de betwisting van het meemoederschap dezelfde regels te laten gelden als voor de vaststelling en de betwisting van het vaderschap en het moederschap. Inzake toepasselijk recht komt dat erop neer dat het recht van de staat waarvan de meemoeder de nationaliteit heeft, van toepassing zal zijn (zie de voorgestelde wijziging van artikel 62 van het Wetboek van internationaal privaatrecht).

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) wijst erop dat het statuut van meemoeder niet in alle landen bestaat. Hoe zal men in dat geval het toepasselijke recht bepalen?

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie stipt vooreerst aan dat de voorgestelde wijzigingen uitgaan van het beginsel dat meemoeders op gelijke voet

Art. 3

L'article 3, qui vise à modifier l'article 356/2 du Code civil, fixe le principe d'unité du nom en cas d'adoption plénière. Ce principe s'applique également aux enfants arrivés dans la famille après l'adoption et dont la filiation n'a pas été établie par adoption. Cet article ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

L'article 3 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

CHAPITRE 1/1

Modifications du Code de droit international privé (nouveau)

Art. 3/1 à 3/4 (nouveaux)

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) et consorts présentent l'amendement n° 4 (DOC 54 0538/004), qui tend à insérer un “chapitre 1/1 — Modifications du Code de droit international privé”. L'intervenante explique que la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente n'a pas modifié le Code de droit international privé, ce qui est pourtant nécessaire pour pouvoir désigner le juge compétent et la loi applicable lorsqu'il y a une coparente.

Les *amendements n°s 5 à 8 (DOC 54 0538/004)*, présentés par les mêmes auteurs, visent à modifier le Code de droit international privé afin de l'adapter à l'instauration de la comaternité. Il est proposé de faire valoir les mêmes règles pour l'établissement et la contestation de la comaternité que pour l'établissement et la contestation de la paternité et de la maternité. En matière de droit applicable, la modification revient à rendre applicable le droit de l'État dont la coparente a la nationalité (voir la modification proposée de l'article 62 du Code de droit international privé).

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) souligne que le statut de la coparente n'existe pas dans tous les pays. Comment, dans ce cas, déterminera-t-on le droit applicable?

Le représentant du ministre de la Justice relève tout d'abord que les modifications proposées partent du principe que les coparentes doivent être traitées sur

met moeders en vaders worden behandeld. Dit principe ligt in het verlengde van de fundamentele beleidskeuze die de wetgever heeft gemaakt bij de invoering van het statuut van meemoeder en de amendementen beogen louter technische wetwijzigingen die dit principe verder uitwerken. Een regeling van de door de heer Van Hecke aangekaarte situatie vergt evenwel een nieuwe fundamentele keuze die buiten het bestek van het voorliggende wetsvoorstel valt.

Voor het overige wijst hij erop dat artikel 19 van het Wetboek van internationaal privaatrecht ook toelaat om het recht van een andere Staat toe te passen ingeval de band met de Staat waarvan de meemoeder de nationaliteit heeft, slechts zeer zwak is.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) begrijpt dat artikel 19 in sommige gevallen soelaas zal kunnen bieden, maar niet zal kunnen worden toegepast wanneer de meemoeder (en de moeder) slechts zeer recent in ons land verblijven.

Mevrouw Zakia Khattabi (Ecolo-Groen) vraagt zich af of er in dergelijke situaties geen sprake is van discriminatie. Dat was althans het standpunt van toenmalig minister van Justitie Onkelinx ten aanzien van de niet-erkenning van huwelijken tussen personen van hetzelfde geslacht in het buitenland.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie herhaalt dat een regeling van deze kwestie verder gaat dan een technische aanpassing, erg complex is en niet kan doorgevoerd worden in dit wetsvoorstel. Voor het overige wijst hij erop dat de minister naar aanleiding van zijn beleidsverklaring een modernisering van het afstammingsrecht zal aankondigen. Kwesties, zoals deze die de heer Van Hecke heeft aangebracht, kunnen in dat kader worden behandeld.

*
* *

De amendementen nrs. 4 tot 8 worden achtereenvolgens aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van het Consulair Wetboek

Art. 4

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) legt uit dat artikel 4 het Consulair Wetboek aanpast teneinde de

le même pied que les mères et les pères. Ce principe se situe dans le prolongement du choix politique fondamental qu'a posé le législateur lors de l'instauration du statut de coparente, et les amendements visent des modifications législatives purement techniques qui ne font que mettre en œuvre ce principe. Pour régler le cas évoqué par M. Van Hecke, il faut en revanche poser un autre choix fondamental qui sort du cadre de la proposition de loi à l'examen.

Pour le reste, le représentant du ministre de la Justice souligne que l'article 19 du Code de droit international privé permet également d'appliquer le droit d'un autre État lorsque la coparente n'a qu'un lien très faible avec l'État dont elle a la nationalité.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) comprend que l'article 19 pourra, dans certains cas, apporter une solution, mais il ne pourra pas être appliqué lorsque la coparente (et la mère) ne réside(nt) que depuis très peu de temps dans notre pays.

Mme Zakia Khattabi (Ecolo-Groen) se demande s'il n'est pas question de discrimination dans pareilles situations. C'était en tout cas le point de vue de l'ancienne ministre de la Justice L. Onkelinx par rapport à la non-reconnaissance des mariages entre personnes du même sexe à l'étranger.

Le représentant du ministre de la Justice répète que le règlement de cette question va au-delà de l'adaptation technique, que c'est une matière très complexe et qu'elle ne peut être réglée dans le cadre de la proposition de loi à l'examen. Pour le surplus, il souligne que le ministre annoncera, dans le cadre de son exposé d'orientation politique, une modernisation du droit de la filiation. Les questions telles que celle évoquée par M. Van Hecke pourront être traitées dans ce cadre.

*
* *

Les amendements n°s 4 à 8 sont successivement adoptés par 12 voix et 2 abstentions.

CHAPITRE 2

Modification du Code consulaire

Art. 4

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) explique que l'article 4 modifie le Code consulaire en vue de rendre

consulaire beroepsposten bevoegd te maken voor akten betreffende de naam van kinderen die worden erkend door meemoeders.

*
* *

Artikel 4 wordt aangenomen met 13 stemmen en 1 onthouding.

HOOFDSTUK 3

Wijziging van de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van het statuut van de meemoeder

Art. 4/1 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient een amendement nr. 12 (DOC 54 0538/004) in tot invoeging van een artikel 4/1. Het voegt een artikel 5/1 in in de wet van 5 mei 2014. Dat beoogt de wijziging van artikel 318 van het Burgerlijk Wetboek teneinde de betwisting van het vaderschap door de vermeende meemoeder mogelijk te maken.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vraagt verduidelijking bij het voorgestelde artikel 318, § 6, van het Burgerlijk Wetboek. Hij wil weten hoe het mogelijk kan zijn dat een vermeende meemoeder eerst willens en wetens heeft ingestemd met een medisch begeleide voortplanting en vervolgens nog het vaderschap succesvol kan betwisten. Dat lijkt toch niet logisch?

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie verduidelijkt dat deze bepaling betrekking heeft op een situatie waarin er een overeenkomst tussen de wensouders (onder wie de vermeende meemoeder) en het fertiliteitscentrum. Het is niet uitgesloten dat de op het ogenblik van de overeenkomst bestaande relatie tussen de wensouders naderhand afspringt en de biologische moeder een nieuwe relatie aangaat met een man. Indien de moeder en haar nieuwe partner dan huwen, kan het zijn dat die laatste wettelijk gezien als vader wordt beschouwd (zie het vermoeden van vaderschap, zoals bepaald door artikel 315 van het Burgerlijk Wetboek). In dergelijke gevallen moet betwisting door de vermeende meemoeder mogelijk worden gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 12 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

les postes consulaires de carrière compétents pour les actes relatifs au nom d'enfants reconnus de coparentes.

*
* *

L'article 4 est adopté par 13 voix et une abstention.

CHAPITRE 3

Modification de la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente

Art. 4/1 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts présentent un amendement (n° 12, DOC 54 0538/004) tendant à insérer un article 4/1. Celui-ci insère, dans la loi du 5 mai 2014, un article 5/1 modifiant l'article 318 du Code civil afin de permettre la contestation de la paternité par la prétendue coparente.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) demande des précisions concernant l'article 318, § 6, proposé du Code civil. Il souhaiterait savoir comment il peut être possible qu'une prétendue coparente ait d'abord sciemment et volontairement souscrit à une procréation médicalement assistée et puisse ensuite encore contester la paternité avec succès. Cela ne semble tout de même pas logique?

Le représentant du ministre de la Justice explique que cette disposition concerne une situation où il y a eu un accord entre les parents demandeurs (dont la prétendue coparente) et le centre de fécondation. Il n'est pas exclu que la relation existant entre les parents demandeurs au moment de l'accord se rompe par la suite et que la mère biologique entame une nouvelle relation avec un homme. Si la mère et son nouveau partenaire se marient, il est possible que ce dernier soit considéré légalement comme le père (voir la présomption de paternité telle que prévue par l'article 315 du Code civil). Dans de tels cas, une contestation par la prétendue coparente doit pouvoir être possible.

*
* *

L'amendement n° 12 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 4/2 (*nieuw*)

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) c.s. dient amendement nr. 3 (DOC 54 0538/004) in tot invoeging van een artikel 4/2. Daarmee wordt een wijziging beoogd van artikel 325/7, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, zoals dat werd ingevoegd door artikel 18 van de wet van 5 mei 2014. De voorgestelde wijzigingen zijn louter technisch van aard en zetten een verkeerde verwijzing recht.

Voor het overige worden geen opmerkingen gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 4/3 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient een amendement nr. 14 (DOC 54 0538/004) in tot invoeging van een artikel 4/3. Daarmee wordt een vervanging beoogd van artikel 328bis van het Burgerlijk Wetboek, zoals dat werd vervangen door artikel 23 van de wet van 5 mei 2014. Het amendement wil het mogelijk maken dat de betwisting van het vaderschap door de meemoeder ook voor de geboorte van het kind kan worden ingesteld.

Voor het overige worden geen opmerkingen gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 14 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 4/4 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient een amendement nr. 15 (DOC 54 0538/004) in tot invoeging van een artikel 4/4. Daarmee wordt — door middel van de invoeging van een artikel 24/1 in de wet van 5 mei 2014 — de wijziging beoogd van artikel 330 van het Burgerlijk Wetboek. Het amendement wil het mogelijk maken dat de erkenning door de vader door de vermeende meemoeder kan worden betwist.

Voor het overige worden geen opmerkingen gemaakt.

*
* *

Art. 4/2 (*nouveau*)

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) et consorts présentent un amendement (n° 3, DOC 54 0538/004) qui tend à insérer un article 4/2. Celui-ci vise à modifier l'article 325/7, § 1er, du Code civil, tel qu'il a été inséré par l'article 18 de la loi du 5 mai 2014. Les modifications proposées sont de nature purement technique et corrigent une mention erronée.

Pour le surplus, aucune observation n'est formulée.

*
* *

L'amendement n° 3 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 4/3 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts présentent un amendement (n° 14, DOC 54 0538/004) qui tend à insérer un article 4/3. Celui-ci vise à remplacer l'article 328bis du Code civil, tel qu'il a été remplacé par l'article 23 de la loi du 5 mai 2014. Les auteurs de cet amendement veulent permettre à la coparente d'introduire une action en contestation de paternité dès avant la naissance de l'enfant.

Pour le surplus, aucune observation n'est formulée.

*
* *

L'amendement n° 14 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 4/4 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts présentent un amendement (n° 15, DOC 54 0538/004) visant à insérer un article 4/4. Cet article vise à modifier l'article 330 du Code civil en insérant un article 24/1 dans la loi du 5 mai 2014. L'amendement a pour but de permettre à la prétendue coparente de contester la reconnaissance par le père.

Pour le surplus, cet article ne donne lieu à aucune observation.

*
* *

Amendement nr. 15 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 5

Artikel 5 beoogt de vervanging van artikel 28 van de wet van 5 mei 2014. Het voorgestelde artikel 28 vervangt op zijn beurt artikel 335ter van het Burgerlijk Wetboek om het nieuwe systeem van de naamsoverdracht in het geval van meemoederschap in te voeren. Voor het overige verwijst mevrouw Carina Van Cauter (*Open Vld*) naar de toelichting bij het wetsvoorstel.

Mevrouw Carina Van Cauter (*Open Vld*) c.s. dient vervolgens amendement nr. 10 (DOC 54 0538/004) in. Het amendement beoogt een precieze en correcte verwijzing naar de gevallen waarin de inwilliging van de betwisting tegelijk de afstammingsband met de verzoeker vaststelt.

De heer Christian Brotcorne (*cdH*) dient amendement nr. 2 (DOC 53 0538/003) in dat een gelijkaardige strekking heeft.

Er worden verder geen opmerkingen gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 10 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen. Bijgevolg is amendement nr. 2 zonder voorwerp.

Artikel 5, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingen van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde

Art. 5/1 (*nieuw*)

Mevrouw Sonja Becq (*CD&V*) dient amendement nr. 17 (DOC 54 0538/004) in tot invoeging van een artikel 5/1. Daarmee wordt — door middel van de wijziging van artikel 2 van de wet van 8 mei 2014 — de wijziging van artikel 335, § 3, lid 4, van het Burgerlijk Wetboek beoogd. Deze wijziging is noodzakelijk, nu wordt voorgesteld om het mogelijk te maken dat de meemoeder het vaderschap betwist.

L'amendement n° 15 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 5

L'article 5 vise à remplacer l'article 28 de la loi du 5 mai 2014. L'article 28 proposé tend, quant à lui, à insérer un article 335ter dans le Code civil afin d'instaurer le nouveau système de transmission du nom en cas de comaternité. Pour le surplus, Mme Carina Van Cauter (*Open Vld*) renvoie aux développements de la proposition de loi.

Mme Carina Van Cauter (*Open Vld*) et consorts présentent l'amendement n° 10 (DOC 54 0538/004) qui vise à faire correctement et précisément référence aux cas où la décision faisant droit à l'action en contestation entraîne en même temps l'établissement de la filiation du demandeur.

M. Christian Brotcorne (*cdH*) présente un amendement (n° 2, DOC 53 0538/003) ayant une portée similaire.

L'article ne donne lieu à aucune autre observation.

*
* *

L'amendement n° 10 est adopté par 12 voix et 2 absents. Par conséquent, l'amendement n° 2 est sans objet.

L'article 5, ainsi modifié, est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

CHAPITRE 4

Modifications de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté

Art. 5/1 (*nouveau*)

Mme Sonja Becq (*CD&V*) présente l'amendement n° 17 (DOC 54 0538/004), qui tend à insérer un article 5/1. L'objectif de cet article est de modifier l'article 335, § 3, alinéa 4, du Code civil par le biais de la modification de l'article 2 de la loi du 8 mai 2014. Cette modification est nécessaire puisqu'il est proposé d'offrir à la coparente la possibilité de contester la paternité.

Voor het overige worden geen opmerkingen gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 17 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 6

Dit artikel beoogt de vervanging van de overgangsregeling die door de wet van 8 mei 2014 werd ingevoerd (zie artikel 12 van de wet van 8 mei 2014). Voor het overige verwijst mevrouw Carina Van Cauter (*Open Vld*) naar de toelichting bij het wetsvoorstel.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) c.s. dient amendement nr. 13 (DOC 54 0538/004) in om ook de hypothese te regelen waarin reeds een van de ouders is overleden op het ogenblik dat de gemeenschappelijke verklaring bij wege van overgangsmaatregel kan worden afgelegd. In die gevallen zal de langstlevende ouder of adoptant een verklaring kunnen afleggen.

Dezelfde indieners dienen eveneens amendement nr. 16 (DOC 54 0538/004) in, teneinde een precieze en correcte verwijzing te doen naar de gevallen waarin de inwilliging van de betwisting tegelijk de afstammingsband met de verzoeker vaststelt (zie dienaangaande ook amendement nr. 10).

De heer Philippe Goffin, voorzitter, merkt op dat in de Franse versie van het voorgestelde artikel 12, § 2, het woord “conjointe” dient te worden ingevoegd tussen het woord “déclaration” en de woorden “est fait” teneinde deze in overeenstemming te brengen met de Nederlandse versie.

De commissie en de vertegenwoordiger van de minister van Justitie gaan hiermee akkoord en de tekst wordt dienovereenkomstig aangepast.

*
* *

Amendementen nrs. 13 en 16 worden achtereenvolgens aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 6, aldus geamendeerd en wetgevingstechnisch verbeterd, wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

Cet article ne donne lieu à aucune autre observation.

*
* *

L'amendement n° 17 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Art. 6

Cet article vise à remplacer la disposition transitoire instaurée par la loi du 8 mai 2014 (voir l'article 12 de la loi du 8 mai 2014). Mme Carina Van Cauter (*Open Vld*) renvoie pour le surplus aux développements de la proposition de loi.

Mme Sonja Becq (CD&V) et consorts présentent l'amendement n° 13 (DOC 54 0538/004), qui tend à régler l'hypothèse dans laquelle l'un des parents est déjà décédé au moment où la déclaration conjointe peut être faite à titre de mesure transitoire. Dans un tel cas, le parent ou l'adoptant survivant pourra faire une déclaration.

Les mêmes auteurs présentent un autre amendement (n° 16 — DOC 54 0538/004) qui tend à insérer une référence précise et correcte aux cas dans lesquels la décision qui fait droit à la contestation établit simultanément le lien de filiation avec le demandeur (à ce sujet, voir également l'amendement n° 10).

M. Philippe Goffin, président, souligne que, dans la version française de l'article 12, § 2, proposé, il convient d'insérer le mot “conjointe” entre les mots “la déclaration” et les mots “est faite” pour mettre le texte en concordance avec la version néerlandaise.

La commission et le représentant du ministre de la Justice souscrivent à cette proposition et le texte est adapté en ce sens.

*
* *

Les amendements n°s 13 et 16 sont successivement adoptés par 12 voix et 2 abstentions.

L'article 6, ainsi amendé et corrigé sur le plan légistique, est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

HOOFDSTUK 5

Inwerkingtreding

Art. 7

Dit artikel regelt de inwerkingtreding en bepaalt dat de wet op 1 januari 2014 in werking zal treden, met uitzondering van artikel 6 dat uitwerking heeft met ingang van 1 juni 2014.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) wil weten of men niet overwogen heeft om een langere overgangsperiode in te voeren voor aanvragen die in het buitenland worden ingediend. Voor de in het buitenland verblijvende belanghebbenden zal er *de facto* slechts een periode van zes maanden overblijven om gebruik te maken van de overgangsregeling.

Mevrouw Özlem Özen (PS) sluit zich aan bij deze vraag en vraagt zich af hoe de in het buitenland verblijvende Belgen op de hoogte zullen worden gebracht.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie bevestigt dat deze personen ook slechts tot 31 mei 2015 toepassing zullen kunnen laten maken van artikel 12 van de wet van 8 mei 2014. Hij meldt dat de diensten van de FOD Buitenlandse Zaken zal worden gevraagd hoe de in het buitenland verblijvende Belgen best op de hoogte kunnen worden gebracht. De FOD Justitie beschikt daartoe alvast niet over de nodige gegevens en kanalen. Dit moet gebeuren in overleg met Buitenlandse Zaken.

*
* *

Artikel 7 wordt aangenomen met 12 stemmen en 2 onthoudingen.

*
* *

Op vraag van *de heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)* zal de commissie, met toepassing van artikel 83.1 van het Reglement, overgaan tot een tweede lezing van de aangenomen artikelen van het wetsvoorstel.

De rapporteur,

Zakia KATTHABI

De voorzitter,

Philippe GOFFIN

CHAPITRE 5

Entrée en vigueur

Art. 7

Cet article prévoit que la loi entrera en vigueur le 1er janvier 2015, à l'exception de l'article 6 qui produit ses effets le 1er juin 2014.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) demande si l'on n'a pas envisagé d'instaurer une période de transition plus longue pour les demandes introduites à l'étranger. Les intéressés résidant à l'étranger ne disposeront plus *de facto* que d'une période de six mois pour faire usage du régime transitoire.

Mme Özlem Özen (PS) partage cette préoccupation et se demande comment les Belges résidant à l'étranger seront informés.

Le représentant du ministre de la Justice confirme que ces personnes ne pourront, elles aussi, faire appliquer l'article 12 de la loi du 8 mai 2014 que jusqu'au 31 mai 2015. Il signale qu'il sera demandé aux services du SPF Affaires étrangères quelle est la meilleure manière d'informer les Belges résidant à l'étranger. Le SPF Justice ne dispose en tout cas pas des données ni des canaux nécessaires à cet effet. L'information des Belges résidant à l'étranger doit avoir lieu en concertation avec les Affaires étrangères.

*
* *

L'article 7 est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

*
* *

À la demande de *M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)* la commission, en application de l'article 83.1 du Règlement, procèdera à une deuxième lecture des articles adoptés de la proposition de loi.

La rapporteuse,

Zakia KATTHABI

Le président,

Philippe GOFFIN